

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Význam japonských zahrad: umělecké a duchovní souvislosti

Autor práce: Hana Špičáková

Obor studia: Humanistika

Posudek vypracoval: Mgr. Martin Klapetek, Ph.D. (Katedra filosofie a religionistiky TF JU)

Datum: 9. 5. 2015

Ve své bakalářské práci studentka prokázala schopnost samostatně pod metodickým vedením vedoucího práce zpracovat zvolené téma. Studentka se snažila vytvořit bakalářskou práci s ohledem na zvolené téma a metodologii s využitím více méně dostatečného množství informačních zdrojů s tím, že nezůstala pouze u českých odborných publikací (s. 37)¹. Rád bych se na tomto místě zeptal na její nyní již prohloubený osobní názor ohledně kvantity a kvality české odborné literatury/časopiseckých studií k tématu její bakalářské práce a to ve srovnání s nám nejbližším zahraničím. Především mne zajímá, do jaké míry během základní heuristické fáze psaní bakalářské práce pracovala s databázemi přístupnými z Knihovny Josefa Petra Ondoka na TF JU, a dále zda se setkala především s japanologickými studii v českých odborných časopisech. Překvapilo mne totiž i to, že autorka nepoužívala žádné internetové zdroje. Předpokládal bych, že je možné získat i touto cestou současné relevantní odborné informace, již obhájené inspirativní kvalifikační práce a široké spektrum fotodokumentace.

S ohledem na to, že rozsah bakalářské práce by se měl pohybovat mezi třiceti a čtyřiceti stranami textu, předložená práce tuto povinnost splňuje. Z hlediska formální úrovně práce je potřeba zmínit grafickou úroveň textu. Studentka se během zpracování snažila zamezit překlepům a chybám, což pro čtenáře podtrhuje celkový dojem z textu. Například v práci nejsou ve větším počtu na konci řádku jednoslabičné spojky a předložky (především s. 14)², což obvykle studentům a studentkám dělá problémy technicky zařadit.

Struktura práce byla podle mého názoru zvládnuta poměrně dobře³ a rozumím záměru zařazení obecnější typologie až do kapitoly 3. Rušivě na první pohled na některých místech působí rozdělení textu do poměrně krátkých odstavců (např. s. 9). Provedení citací odpovídá požadavkům na tento druh textu. Lze konstatovat, že studentka se při použití metody průběžných poznámek držela doporučení *Metodické pomůcky pro zpracování závěrečných prací* (s. 28-29) a to nejen ohledně dostatečné formy prvních odkazů⁴. Seznam literatury byl při

¹ Překvapuje konstatování, že: „K pochopení toho, jak Japonci vnímají odlišně krásu, je kniha *In praise of shadows* od autora Junichiro Tanizaki napsaná v anglickém jazyce. Kniha vyšla i v českém jazyce jako *Chvála stínů, ale bohužel v Jihočeské vědecké knihovně nebyla dostupná.*“ (s. 3). V rámci Meziknihovny výpůjční služby snad knihu bylo možné získat z Národní knihovny. Dále mi s ohledem na krátkou podkapitolku 2.2. *Období Kamakura* (pouze s. 18) chybí v seznamu zdrojů kniha *Příběh rodu Taira*. Praha: Mladá fronta 1993 v překladu Karla Fialy.

² Viz *Metodickou pomůcku pro zpracování závěrečných prací*, s. 73.

³ Podkapitola 2.7. *Současné zahrady* (s. 25-26) tvořená jedním odstavcem působí rozpačitě.

⁴ Osobně doporučuji první odkaz informačního zdroje napsat kompletním záznamem a při opakovaném použití využít zkrácenou citaci. Je to pak pro čtenáře komfortnější.

zpracování především odborných monografií, minimu časopiseckých studií a nepřítomnosti záznamů internetových zdrojů vypracován dobře.⁵

Pokud sledujeme jazykovou stránku práce, pak stylistická vyspělost a gramatická úroveň podle mého názoru celkem splňuje požadavky kladené na tento druh textu⁶. Nejrušivěji asi působí častější začínání vět výrazy „tento“, „tato“, „tyto“ (např. s. 6). Metody a cíle práce byly v Úvodu (s. 2) víceméně dostatečně představeny. Autorka zde píše: „Mým cílem je nastínit prolínání uměleckých a duchovních prvků v japonských zahradách a představit rozdíl oproti běžným zahradám“. Osobně mne na první pohled trochu překvapil výraz „běžné zahrady“, ale s ohledem na předchozí větu bakalářské práce chápu, co má autorka zřejmě na mysli.

Dále nastíním to, co považuji za asi nejslabší rys předložené bakalářské práce. Autorka píše: „Tato práce je psaná formou popisnou a kompilační. Knihy o japonských zahradách jsou převážně faktografické, tudíž je velice těžké do toho vnášet nějaké vlastní myšlenky a poznatky. Proto se snažím japonské zahrady spíše přiblížit a i pouhým popisem nastínit jejich charakter.“⁷ S ohledem na požadavky kladené na bakalářskou práci je to pro mne jako oponenta srozumitelné. Přesto je zde potřeba poukázat na to, že je vhodné se pokusit základní deskriptici překročit například směrem ke hlubší komparaci⁸ (např. mimo kulturní okruh apod.). Při čtení bakalářské práce mi bohužel tak citelně chybí autorčiny komentáře, postřehy a dílčí závěry již na koncích základních kapitol. Díky tomu se poměrně komplikovaně odhaluje autorčin osobitý vklad do zpracování kvalifikační práce⁹. Pokud by byl čtenář autorčinými kritickými komentáři veden celou strukturou bakalářské práce, obsah Závěru (s. 35-36) práce by musel vypadat jinak, byl by zajímavější a přínosnější.

Co se týče obsahové stránky, tak z mého úhlu pohledu mohu nabídnout několik témat k diskusi:

1. Můžete prosím zmínit jiné koncepty zahrad mimo japonské prostředí, které „*nejsou jen kulturním zážitkem, ale také vedou k hlubokému zamyšlení.*“ (s. 2).

2. Píšete: „*Lidé na Západě usilují o pokrok. Hledají světlo a jasnost, ale Japonci vidí krásu v jemnosti a temnotě. Toto těsně souvisí s tradičním japonským pojetím sabi, podle kterého spočívá krása v nedokonalosti a starobylosti.*“ Přesto s ohledem na řadu okolností je moderní Japonsko jedním z technologických lídrů globalizovaného světa. Pracujete zde tedy s obecnou rovinou protikladu pojmů tradiční – moderní? Co potom představuje tradiční motivy v kultuře „Západu“?

⁵ Neuvedení roku 1981 u vydání knihy *Japanese gardens : design and meaning* je marginalita.

⁶ „*Způsob servírování čaje, který je nám dnes známý se vyvíjel během vlády Ashikagy Yoshimasy, který měl velký vliv na čajového mistra a zahradního návrháře, na Shuka.*“ (s. 32). Abych se přiznal, netuším, co mi autorka chce tímto souvětím říci.

⁷ V souvislosti s tímto mi zní první věta Závěru (s. 35) rozpačitě, není to přece pouhá seminární práce.

⁸ Lze srovnávat konkrétní prvky a jejich použití v zahradách, celkové koncepce, přenesení konceptu zenové zahrady do cizího prostředí (evropské botanické zahrady, aristokratické prostředí, tzv. meditační zahrady v centrech mezináboženského dialogu) atd. „Umělecké a duchovní prvky“ jsou základem některých koncepcí zahrad v Evropě (anglický park, francouzská zahrada, holandská zahrada) a není to jen záležitostí „Orientu“.

⁹ Poprvé si to čtenář uvědomí u podkapitoly 2.3. *Období Muromači* (s. 18-23). Zde je zahrnut řadu informativních popisů zahrad, ale nakonec se stejně zbavit dojmu, že přesně netuší, kam autorka míří. Podobně je to u informacemi doslova nabitě podkapitoly 3.2 *Meditační zahrada* (s. 29-32).

3. Prosím o krátký vysvětlující komentář k trochu nejasnému konstatování: „Hlavními zprostředkovateli nové kultury byli japonští mnichové zen-buddhismu, kteří se vrátili z Číny, kam odešli, protože byli nespokojení s buddhismem“ (s. 8). Souvisí to s následujícím odstavcem o neokonfucianismu?
4. S ohledem na religionistickou terminologii prosím definujte výraz „zen-buddhistický kněz“ (s. 19).
5. Prosím o krátký vysvětlující komentář k větě „Muso Kokushi byl jedním z mála mnichů, který mohl používat vybavení pro vaření a servírování čaje.“ (s. 32).

Bakalářskou práci Hany Špičákové na téma: „Význam japonských zahrad: umělecké a duchovní souvislosti“ **doporučuji** k obhajobě.

Martin Klapetek